Ulosottolaitos
Utsökningsverket

Valtakunnanvoudin kanslia

13.10.2023

HE 41/2023 vp
VNS 1/2023 vp

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esityksestä vuoden 2024 talousarvioksi ja valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2024–2027 todetaan pyydettynä lausuntona ulosottotoimen osalta kunnioittaen seuraavaa.

Ulosottotoimen tilannekuva pääpiirteissään

Ulosoton työmäärät ovat jotakuinkin ennallaan. Kuitenkin taloudellisen tilanteen ja tehostuneen ulosottoperinnän vuoksi realisoimatonta ulosmitattua omaisuutta, lähinnä kiinteistöjä, on runsaasti. Vaikka kihlakunnanvoutien työpanos painottuu voimakkaasti realisointityöhön, tällä henkilöstömäärällä Verohallinto ja muut velkojat saavat odottaa saataviaan usein vuosia. Ulosottolaitoksen henkilöstö on kuormittunutta ja sairaspoissaolot korkeat.

Venäjän pakotteet työllistävät Ulosottolaitosta huomattavasti. Niihin liittyy työläitä kysymyksiä niin oikeudellisten ongelmien, näytön hankkimisen kuin käytännön järjestelyjenkin osalta. Tehtävä vaatii myös kansainvälisiin kokouksiin osallistumista. EU:n arvion mukaan pakotteet jatkuvat vielä vuosia ja aiheuttavat lisääntyvää työtä jäsenmaissa. Ulosottolaitoksen erityistäytäntöönpanoyksikön toiminnalla on merkittävä rooli myös rikosvastuun toteuttamisessa muun muassa hankkimalla takaisin tuomittua rikoshyötyä.

Esitys talousarvioksi

Esitykseen kirjatut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, toiminnalliset tulostavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet ovat oikeat ja hyväksyttävät.

Hallitusohjelmakirjauksen mukaan oikeusjärjestelmän toimijoiden rahoitus varmistetaan. Ulosottotoimen osalta rahoitus on kuitenkin vahvassa syöksykierteessä. Kolmen miljoonan euron tuottavuushyötyleikkauksen lisäksi Venäjän tilanteen aiheuttama pakotemäärärahojen lisäys otetaan yllättäen pois (yli 1,1 miljoonaa euroa). Samaan aikaan tekstiosassa edellytetään, että kansainväliset pakotteet pannaan täytäntöön tehokkaasti. Toimintojen voimakas aliresurssointi on mahdollista vain käyttämällä siirtyviä määrärahoja, jos niitä on, tai ajamalla toimintoja alas. Arvion mukaan ulosoton määrärahat ovat ensi vuonna noin 7,5 miljoonaa euroa alijäämäiset. Tällä vauhdilla ulosoton voimavarat on käytetty nopeasti loppuun. Kuormittunut henkilöstö on jo

huolissaan siitä, mitä tämä merkitsee työpaikkojen pysyvyydelle ja työmäärien kehittymiselle. Eduskunta on ollut huolissaan sekä Ulosottolaitoksen resursseista että sen henkilöstön jaksamisesta. Kehyskaudella valtioneuvoston selonteossa kaavaillut määrärahalisäykset ovat vaatimattomia. Siirtyvien määrärahojen osuus näyttää painuvan alle 8 %:n kriittisen rajan.

Ulosottolaitos ehdottaa, että eduskunta myöntäisi Venäjän tilanteen aiheuttamaan pakotteitten lisääntyneeseen täytäntöönpanoon siihen tänä vuonnakin osoitetun määrän 1,106 miljoonaa euroa. Tällä pienellä parannuksella talouden järkiperäinen sopeuttaminen riittämättömiin määrärahoihin olisi helpompaa.

Juhani Toukola
valtakunnanvouti